

3 183.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizete-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefón 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 "
Negyedévre ———— 6 "
Egy hóra ———— 2 "
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 1. szám.

Péntek, január 2.

Ujév a miniszterelnöknél.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, január 1.

A változatlan ragaszkodás és tántorít-
hatatlan büség megnyilatkozásának, milyen
csak a föltétlen őszinteségből fakadhat,
kell neveznünk a szabadelvűpárt ujévi
üdvözlését a miniszterelnöknél és kollégái-
nál és emlékezetes államférfiúi nyilatkozat
volt a vasúti kocsiából alig kiszállt miniszter-
elnök nyilatkozata.

Ami mondani valója volt Széll minisz-
terelnöknek, az a legjobb volt, amit sza-
bad volt remélni, örvendetes hiradás volt
az a kiegyezés perfekcionálásáról Magyar-
ország és Ausztria kormányai közt. Ezt a
hivatalos nyilatkozatot a késő éjjeli órák-
ban fecsegővé lett távirida megelőzte ugyan,
de ez nem csökkenti a nyilatkozat értékét,
mert megtudtuk belőle, hogy Magyarország
sorsának ez idő szerinti intézője egy parányt
sem adott fel az ország jogaiból és hogy
a gazdasági közönség fentartása végett
nem hozott áldozatot, melyet Magyarország
érdekeivel összeegyeztethetőnek találni
ne lehetne. Széll Kálmán hü maradt a
programhoz, melyet ismételtén kifejtett
és jól lehet kemény birkózás, hosszas küz-
delmek s végül valóságos ütközet voltak,
nincs sem legyőzött, sem győző, amint
Széll annak idején előre feltette, mikor
még sokan ezt az őszinteséget a kiegyezési
tárgyalások előtt és alatt nagyon is messze-
menőnek s taktikailag elhibázottnak tar-
tották.

Most már tehát nem fog soká tartani
és Széll Kálmán részletesen be fog szá-
molni a parlamentnek és az országnak.
Az új megállapodásokat a kiegyezés és a
közös vámtarifá tárgyában a törvényhozás
elé fogják terjeszteni. E javaslatokat összes-
ségükben fog kellenni megítélni s ma már
aligha lesz nálunk olyan politikus, ki

abban kételkednék, hogy az ujonnan meg-
állapított kiegyezés mérlege a most ér-
vényben levő kiegyezés összértéke mögött
marad. Az eredmény, mely végül a hosszú
és makacs küzdelemből következik, javára
válík a monarchia mindkét államának,
legyőzve csak a nehézségek és az elő-
ítéletek vannak, mint a miniszterelnök oly
találóan kifejezte magát.

Ez a mondat célzásnak látszik arra,
hogy minők voltak ama nehézségek, melyek
majd hogy meg nem hiúsították a tárgya-
lásokat. Előítéleteket kellett legyőzni; hogy
ez sikerült, felér gazdasági természetű
mulékony vívmányokkal, melyek új elke-
seregettségeket, új surlódásokat teremtettek
volna.

Széll Kálmán emellett osztrák kollé-
gájának, Körber dr. miniszterelnöknek is
egyengette az utat azokhoz az osztrák
pártokhoz, melyek a kiegyezéssel szemben
nem állnak ab ovo ellenségesen. Igazán
lovagias érzékkel nem neheztel szerződő
társára azért, hogy hazája érdekeit oly
szívós kitarással védte. A két miniszter-
elnök mit sem ajándékozott egymásnak, ez
pedig kezesség arra, hogy a kiegyezési
javaslatok mind a két államban tárgyilagos
megítéléssel és a két államférfi a becsü-
letesen megérdemelt elismeréssel fognak
találkozni.

És még egyet. Nálunk nagyon szeret-
nek bizonyos befolyásokról beszélni, melyek
Magyarország kárára érvényesülnek. Ez
most még rosszabb helyen van alkalmazva,
mint máskor. Kinek a kalma volt, hogy egy
pillantást vehetett a szinfalak mögé, az
meggyőződhetett, hogy magyarellenes be-
folyásról szó sem lehet és hogy, amennyire
befolyás egyáltalán megengedhető és lehet-
séges volt, az Magyarország javára érvé-
nyesült, mert a nagyobbik igazság és a
nagyobbik raison Magyarország részén volt.

Érthető, hogy Széll Kálmán az ujévi
üdvözlés alkalmával kijelentette, hogy nem
tartja szükségesnek, hogy újból program-
mot adjon, mert azoknak, kik őt megévi
működése után még most sem ismerik,
hiába beszélne. De ennek dacára tett né-
hány programmszerű nyilatkozatot. Politikája
— ugymond — ezután is magyar nemzeti
és szabadelvű lesz és az lesz a legjobb
értelemben, mert Széll Kálmán nem lehet
hütlén önmagához és muljához. A tör-
vényhozásnak nagy erőfeszítést jósolt a
miniszterelnök. Ez a nyilatkozat azt sejteti,
hogy a függetlenségi-párt erős akciót fog
kifejtetni, mert mindjárt utána a miniszter-
elnöknek az a további nyilatkozata követ-
kezik, hogy ő a szabadelvűpárt szilárd-
ságán oly hátvédet lát, hogy a félelem
távozzon marad tőle. Ezt a hátvédet a Széll-
kabinet nemcsak az országgyűlési szabad-
elvűpártban fogja megtalálni, hanem mind-
azok összetartásában is, kik az eddigi
alapon való nyugodt fejlődést Széll bölcs
vezetése alatt az ország érdekeinek legjob-
ban megfelelőnek tartják. L. L.

A miniszterelnök beszédje.

— január 2.

Széll Kálmánnak ujévi beszédje, mely-
nek feszült várakozással nézett elébe az
egész ország, így hangzik:

Igen tisztelt képviselőtársaim, mélyen tisztelt
és szeretett barátaim! Gondokkal terhes és küzde-
lemmel teljes év tünt le az idők végtelenségében.
Felváltotta egy másik, amelyről mindannyian kér-
dezzük magunkban, hoz-e jót a hazára és óvja-e
a bajtól és gondtól a hazát.

Ti eljöttetek, hogy nekem és miniszter-
társaimnak szíves és jókívánatokat kifejezzétek.
De ti többet tesztek. Ti nemcsak ezeket fejez-
tétek ki; ti adtok. Ti nem jöttök üres kézzel; ti
hoztok bizalmat; hoztok politikai és egyéni bi-
zalmat és ezzel azt a nagy kincsét, amelynél
becsesebbet a közélet nem ismer.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A francia forradalom és Napoleon kora.

(A Nagy Képes Világtörténet X. kötete. Irta dr. Marczali
Henrik, a budapesti egyetemen a történelem tanára.)

A magyar történettudósok között Marczali
Henrik az egyetlen, aki a magyar történelem
mellett az egyetemes történetet is tanulmányai
körébe vonta. A mint nem volt történettudósunk,
aki egy magyar világtörténet szerkesztésére
annyi joggal vállalkozhatott volna, mint ő, olyan
sincsen, akinek a kezéből nyugodtabban fogad-
nánk a külföld nagy mozgalmának történetét.
De Marczali óriási tanulmányai, edzett történelmi
kritikája, rengeteg adatkészlete, bámulatos memo-
riája és biztos látása kizárnak minden kétséget
arra nézve, hogy ez a könyv a legjobb magyar
munka a francia forradalom történetéről, mely-
nél különbet a magyar irodalom nem nyújthat
olvasóinak.

A francia forradalom egész története vilá-
gosan és művészién, vonzón és érdekesen van
itt elbeszélve. Hallani a tömegek kavargását, a
szónokokat a nemzetgyűlésben, látni a palotájá-
ban remegő királyt s a szilaj népet, amint a
Bastillet ostromolja. Ott áll Desmourens Camille
a Palais Royal kertjében, lelkes beszéde közben
egy levelet szakít a cserről, mely árnyával védi
őt s azt a szabadság jelét tüzi fővegére. Egy
perc alatt kopárak a fák és Páris utcáin egy erdő
mozog: minden kalapon egy levél. Mintha meg-
mozdult volna a Macheth erdeje s az erdő jönne
Duncanra. Ott van Marat; fürdőkádjában ül,
mikor benyit hozzá orvul egy szép, barna leány.
Kezébe adja írott kérés levelét. Marat olvassa és
felsikolt. Tör volt a leány ruhája alatt és az most
Marat szívében keres hüvelyt magának. Ott vannak

a költői lelkű girondisták. Madame Roland szalon-
jának a látogatói, akik kertje nyírott bokrai közt
töltik délutánjukat, parókás fejfel, csipkés nagy
nyakkendővel a ruhátlan nymphák szobrai közt,
versekről és politikáról csevegve. Lassanként
fogynak a vendégek, egészen elmaradnak, senki
sem jár a nyírott fasorok közt, ők más fasorok
közé mentek, aminek a neve temető.

Ott volt maga a királynő, a császárnő lánya
a szép asszony, aki „természetből fogva királynő”.
Elvesztü trónját, urát, gyermekét. A conciergené
kis cellájában siratja el magát, hiszen nincs
senki már, aki érette sirjon. A gyermeke egy
vargának van a gondjaira bízva, ott ödöng,
kopál egy szurtos műhelyben a királyfi; ott
hallgatja, amint az utcaon ordító tömegek
vonulnak, a király halálát követelve. Hallgatja
a rémmeceket a nemesek gyilkolásáról, a király
fogságáról és estve eljönnek a nép vezérei és
faggatják anyjáról s idomtalan verébfej betűkkel
odapingáltatják nevét a vádoló vallomás alá; a
neve után odamásolja a magát Simon is, a
varga. Fellázadnak a vallás ellen is, semmi
sem kell a régi rendből, az oltárra ültetnek egy
feslett életű színésznőt s himnusokat ordítanak
hozzá, az ész istennőjéhez.

És aztán, mint a hullámok közül az óriás
Triton, a forradalom fergetegeből kinő Napoleon
alakja. Egy fiatal olasz alezredes, aki meggyert
egy pár esatát. De száll róla a hír. A kivégzett
Beauharnais fia elmegy hozzá, elkérni tőle apja
kardját. Az ezredes megszereti a bátor gyermo-
ket, megismerkedik anyjával, belészeret, feleségül
veszi. Ah, a szép Josephine. A divatszertő asz-
szony, atinek a csipkészlámlai császár korában is
dühbe hozzák Napoleont. Hosszu időn át ő
azok pártfogója: ő szerzi ismeretségeit, ő adja
tovább nagysága híret, ő költi róla az első
legendákat. Már tábornok, már konzul, már az

első ember! meghódította a piramisokat és most
meg fogja tiporni az Alpok szűz havát, amelybe
csak Hannibál és Julius Caesar vágta bele a
lábanymót. Az övé lesz a harmadik nyom. Mi
nem sikerül a császárnak? Csak ez az egy: az
orosz út, ez nem sikerül. A végig láthatatlan hó-
mezők megtágyaszlják a bátorságot is. És a bar-
bár ellenféllel nem lehet binni. Elpusztítja a tulaj-
don országát, felgyújtja Moszkvát, de nem hagyja
békén ezen a földön a császárt, a császárt!

Vissza kell menni, diadalok után kudarcra,
a győzelmek után vereséggel. Egy amerikai
aesthetikus az mondja, hogy Napoleon a magyarságra
abban van, hogy ő benne öltött testet a francia
polgárság s az ő idejében minden polgár egy
kis Napoleon volt. A kis Napoleontak most ke-
servesen megverték a kis Rurikok.

Hosszu az út, egy végtelenség. A fagy alól
elhullott katonák sisaktaréja, kardja meredez elő.
De mennek mind, állépnak rajta. A sereg egy
ötödére fogyott, ők tartják el Oroszország összes
hollóit. De ki csüggedne, ki ne menne, amikor
ő jár elől, a császár, a császár!

Aztán jönnek a keserves évek, Szent Ilona,
a száz nap, a mikor gyalogszerrel, egymaga újra
meghódítja Franciaországot. És jön az utolsó bu-
csu, az alkony, az éj, amelynek nincsen hajnala.
A holt Caesart betakarják szürke katonaköpeny-
vel és igazán azzá lesz, aminek életében is in-
dult már: legendahőssé.

Ezt az életet s a Napoleont megelőző francia
forradalom korát mondja el Marczali ebben az új
kötetében színesen, finoman, művésziésen és
igazán.

A kötet a Nagy Képes Világtörténet X.
kötete. Megrendelhetni minden könyvkereskedés-
ben szépen kötvé 16 koronáért.

A „Hivatalos Melléklet” nélkül.

A politikai és egyéni bizalom, különösen súlyos és nehéz viszonyok közt nemcsak ékesége a közéletnek; nemcsak adomány, amelynél értékesebb alig van: fegyverzet az, erősség azoknak számára, akiket együttműködésre szólított a haza szolgálata. És minél állandóbb és minél igazibb az a bizalom, annál nagyobb a becs és annál erősebb fegyverzetet ad annak, akire ruházva van.

És a ti bizalmatok állandó: hisz negyedszer nyújtjátok nekem (Éljenés.) és igazi, mert azokból a forrásokból bugyog, amelyek annak igazi és maradandó értéket adnak: a mi elveink, a mi politikai hitvallásunk egységéből, a mi programunknak szolidaritásából, a mi törekvéseinknek azonosságából. És igazi és tiszta e bizalom, mert ezt az így megalapított politikai bizalmat átszűri bennetek a szeretet, amint hogy átszűri és áttisztítja a forrás vizét a szikla rétege, amelyből fakad. Fogadjátok ezért a nagy kincsért, a melyet ti nekem és miniszterársaimnak hoztok, lelkünk mélyén érzett köszönetünket.

Hát mit mondjak én ennek fejében egyebet, mint azt, hogy érzem azt a nagy kötelességet, a melyet ez a nagy bizalom reám ró? És hogy minden igyekezetünket és minden erőnket semmi egyéb, csak arra fogjuk fordítani, hogy a haza és a közügy szolgálatában ezen bizalomra magunkat érdemesítsük? (Élénk tetszés és éljenés.)

Mit mondjak mást? A csatából jövök. Hozzám tapad még a küzdőtér pora. Csak pár órával ezelőtt nagy küzdelem, nagy munka nyert befejezést. Oly küzdelem volt ez, amelyet a két küzdő fél nem egymás ellen folytatott, hanem a mely a békéért és egymás megértéséért folyt. E küzdelemben nincs győzelem, nincs veréség. Nincs győző, nincsen legyőzött. De van siker, van eredmény mind a két fél javára és mind a két fél előnyére. (Tetszés és helyeslés.)

És talán mégis van legyőzött és mégis van győző. Legyőztek azok az akadályok, azok a nehézségek, azok az előítéletek és azok az eltérések, amelyek eddig az egymás megértésének útjában állottak. És győző és győzelmes is van egy: az a gondolat, hogy azok, akik a fejedelem azonossága és a válhatatlan politikai kötelek által egymáshoz fűztek, helyesen cselekszenek, ha a gazdasági közösséget egy újabb időszakra a szövetségben fentartani tudják, ha egymást megértik, ha egymás érdekeivel számolva, egymás érdekei iránt méltánlyással viseltetve, nem kívánnak egyoldalú áldozatokat hanem az érdekek kiegyenlítését és a békességes egyetértést és együttélést óhajtják. Ezt hozza meg az a kiegyezés, amelyről számot fogok adni, de nem itt és nem e percben, — ami, gondolom, természetes is — hanem a törvényhozás előtt. (Élénk helyeslés.)

És én hiszem, hogy ez a számadás igazolni fogja, hogy a magyar kormány az ország érdekeit — méltányos alapokon számbavéve a másik szerződő fél érdekeit is — meg tudta óvni és biztosítani tudta az ország gazdasági létérdekeit és ezek egyikét sem adta fel és sértette meg. Be fogja bizonyítani, hogy ez a kiegyezés megfelel az 1899: XXX. t.-cikk rendelkezéseinek és szellemének és megfelel azon kijelentéseknek és az ezen kijelentésekben vállalt kötelezettségeknek, amelyeket én a gazdasági kiegyezés tekintetében tettem és vállaltam.

Egyre minden körülmények között el voltam határozva: tisztázni végleg a kérdést, még mielőtt az újév küszöbét átlépjük és megszüntetni azt a bizonytalanságot, amelyet a tárgyalások hosszú menete előidézett és amely gazdasági állapotainkra súlyosan nehezedett, sőt végzetessé válhatott volna azokra; mert a titkos és lappangó láz sorvasztó betegség, amelynek semmi szervezete ellen nem áll. Bizonyosságra és döntésre volt tehát immár feltétlenül szükség.

Arra törekedtem, hogy a kiegyezés létrejöttön és örülök, hogy létesülhetett, de mert a helyzetet tovább függőben tartani nem lehetett, el voltam készülve arra is, hogy ha a meggyezés méltányos alapokon lehetetlenné válik, az elkülönített és önálló alapokon való gazdasági berendezkedésre térjünk át. (Élénk helyeslés.)

És mit mondjak ezuttal még egyebet? Aki még most sem ismeri az én politikai törekvéseimet, aki még most sem ismeri szándékaimat és nézeteimet: annak én ma, négy év után, hiába beszélnék és annak hiába fejtegetném azokat újból. A programot annak, aki meg akarja tartani becsületesen és lelkiismeretesen, nem kell minduntalan magyarázni. Én oda állítottam a programomat és hü maradok ahhoz és annak szellemében rendületlenül. (Élénk éljenés.)

Ebben az irányban akarom, miniszterársaimmal együtt, az ország ügyeit vezetni a jövőre is a legmagasabbtól a legkisebbig. Az igazságnak, az objektivitásnak, a közügy és a közérdek mindenek felé való helyezéseinek elve alapján, a nemzeti és igazi szabadelvű irány szigorú megtartásával akarom a nemzet egyetemének minden érdekét gondozni és fejleszteni, akarom gyarapítani az ország közjává, szilárdítani a magyar nemzetet és az egységes magyar nemzeti államot. Igen nagy munka áll előttünk. Első sorban is a gazdasági kérdések törvényhozási elintézése,

amelyeknek előkészítése az, ami a kormányok között történt; még pedig, gondolom és reménylem, oly előkészítés, amely a feladatokat megkönnyíteni és a törvényhozási elintézését biztosítani alkalmas. Emellett minden egyéb, ami még reánk vár, a legmegfeszítettebb munkássággal is, ennek az évnek talán minden percét igénybe fogja venni. A legnagyobb erőfeszítésre lesz szükség a kormány és a törvényhozás részéről, hogy ezen feladatokkal megbirkózzék úgy, amint ezt az ország érdekei kívánják. Ebben a munkában a ti támogatástok nélkül, a ti odaadó, egységes, egymást megértő és soha meg nem tántorodó támogatástok nélkül lehetetlen előre menni.

Ezt a támogatást kérem én tőletek; és ha azt látom és érzem, hogy nincs a hátam megett őr, hanem hogy fedve vagyok egy egységesen gondolkodó, együttérző és egyetértő párt által: akkor minden baj ellenére sem féltsem az ország ügyét, hanem Isten áldását remélem rá. E munkában érzületeink és törekvéseink bizonyára még inkább összeforrnak; és erősek és ellenállásra képesek leszünk, mint ahogy a tűznek izzó ereje a vasat erősíti, keményíti, acélozza. Isten áldását kérem rátok, a legjobb és legbensőbb kívánatokkal; és nemcsak újból kérem, de köszönöm is azt a politikai és egyéni bizalmat, amelyet előttem és miniszterársaim előtt kifejezni szívesek voltatok. (Szünni nem akaró élénk éljenés és taps.)

A főrendiház új tagjai.

(Chorin Ferenc és Rákosi Jenő.)

A magyar közéletnek két kitünőségét nagy és jól megérdemelt királyi kitüntetés érte. A hivatalos lap újévi száma közli, hogy a király dr. Chorin Ferencet és Rákosi Jenőt élethossziglan való főrendiházi tagokká nevezte ki.

A hivatalos közlemény így szól:

A főrendiház szervezetének módosításáról szóló 1885: VII. t.-c. 5. §-a alapján magyar minisztertanácsom előterjesztésére dr. Chorin Ferenc volt országgyűlési képviselőt és Rákosi Jenő író élethossziglan a főrendiház tagjaivá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1902. évi december hó 14-én.

Ferenc József, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

Chorin Ferenc régóta jeles munkása, jelentékeny tényezője a magyar közgazdasági életnek. Fellendíteni, felvirágoztatni a magyar haza gazdasági életét, gazdaggá, erőssé tenni az országot, a nemzetet, ez az ő vágya, ez az ő álma. Ezért állott élére nemrégiben a magyar gyáriparosok országos szövetségének is, amely legfőképpen az ő buzgólkodásának köszöni létrejöttét, aminthogy Chorin Ferenc nem egy közgazdasági intézménynél, valamint számos törvény kodifikációjánál játszik nevezetes és áldásos szerepet.

Rákosi Jenő kitüntetését úgy tekintjük, mint az egész magyar sajtó kitüntetését. Ő az első magyar ujságíró, aki a főrendiház tagjává lett és ha ez igaz és őszinte örömmel tölti el mindazokat, akik vele egy pályán haladván, büszkén és szeretettel tekintik őt mesterüknek, hát ez csak természetes. Rákosi Jenő hus a mi husunkból, vér a mi vérünkéből. Valóságos atyja azoknak, akik az ő szűkebb gárdájához tartozván, egy szerkesztőségben működnek vele. És szerető testvére mindazoknak, akik a magyar irodalomnak, a magyar hírlapírásnak, a magyar művészetnek munkásai. Szeretettel köszöntjük a mestert a kitüntetés alkalmából, melyet, jól tudjuk, nem keresett. Szeretettel köszöntjük és hiszszük, hogy ő, akit mindnyájunk bizodalma, tisztelete az írók és hírlapírók Otthon-körének az élére állított, új méltóságában is csak azon lesz, hogy minél jobban használhasson a magyar fajnak, a magyar sajtónak, a magyar művészetnek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **A miniszterelnök Torontálvármegyébe.** Említettük, hogy Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága dr. Dellimanics Lajos beiktatása alkalmából Széll Kálmán miniszterelnököt táviratilag üdvözölte. A miniszterelnök a vármegye

közönségének figyelmét a következő táviratban köszönte meg:

Dr. Vinczehidij főjegyző urnak

Nagybecskerek.

Főispáni beiktatás alkalmából hozzám intézett üdvözlő táviratáért és az abban kifejezésre juttatott meleg érzelmekért őszinte köszönetet mondok.

Széll.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán ma reggel Nagyszentmiklóstra utazott, hogy résztvegyen Nákó Kálmán gróf temetésén.

— **Ujév.** Az év első napján — híven az ősi hagyományokhoz — az egyes hivatalokban felkeresték a hivatalok vezetőit, hogy az újév munkájához egészséget és kitartást kívánjanak. A hivatalos gratuláció, mint minden évben, a vármegye házában volt legimpozánsabb. A tisztikart Poroszkay Béla megyei főügyész vezette dr. Vinczehidij Ernő h. alispán elébe s kifejezést adván a tisztikar jókívánatainak, felkérte az alispáni helyetteset, hogy vezesse őket a vármegye főispánja elé. A tisztikar ezután dr. Dellimanics főispánnal tisztelegett, hol dr. Vinczehidij Ernő mondott magas nivón álló üdvözlő beszédet. A főispán meleg szavakban köszönte meg az ovációt s a jövőre is kikérte a tisztikar támogatását. A délelőtti folyamán az összes polgári és katonai hatóságok tisztelegtek a főispánnal és az alispáni helyettesnél. A város tisztikara az újév alkalmából teljes számban tisztelegett dr. Perisics Zoltán polgármesternél, mely alkalommal Pánics Dániel városi tanácsos, ugy a maga, mint az egész tisztviselőkar nevében boldog újévet kívánt a polgármesternek, mely gratulációt a polgármester szívvelyesen viszonzta. Ezután a város tisztviselői, élükön dr. Perisics Zoltán polgármesterrel, teljes számban tisztelegtek dr. Dellimanics főispánnal és dr. Vinczehidij Ernő h. alispánnal. A pénzügyigazgatósági tisztikar nevében Langer Alajos helyettes pénzügyigazgató adta át Tóth István pénzügyigazgatónak a tisztikar szerencsekívánatait. A törvényszék nevében dr. Duka László, kir. táblai bíró tolmácsolt. Zsiross Lajos törvényszéki elnök, kuriai bírónál a tisztikar jókívánatait. Nagy számmal keresték fel a gratulálók a város országgyűlési képviselőjét, Szabó Ferenc apát-plébánost is. A főgimnáziumban Balazsi József igazgatót a tanári kar nevében annak Nesztora, Zaka Gyula üdvözölte.

— **Torontálvármegye Nákó Kálmán grófnak.** Szombati számunkban említettük, hogy Torontálvármegye közéletének egyik legkiválóbb tagja, Nákó Kálmán gróf v. b. t. t. Abbaziában meghalt. A holttestet Nagyszentmiklóstra szállították s ma helyezik örök nyugalomra a családi sírboltban. Torontálvármegye közönségének nevében dr. Vinczehidij Ernő alispán-helyettes, az elhunyt unokájához, Nákó Sándor grófhoz megleghangu részvétlétviratot intézett, a ravatalra pedig díszes koszorút helyeztetett.

— **A Rónay-alapból.** A vármegye volt főispánja, Rónay Jenő után elnevezett Rónay-alapból, mint lapunknak Hertelendfalváról jelentik, a napokban husz mindkét nembeli gyermeket láttak el téli ruhával.

— **Az ev. ref. egyház köréből.** A református egyház ujonan választott főgondnokát, Menczer Lipót urat s presbitereit, dr. Nagy Dezső és Szathmáry Kálmán urakat f. hó 4-én d. e. 10 órai istentisztelet után iktatják hivatalukba. E napon lesz a nagybecskereki ref. egyháznak 40 éves fennállása örömmünnepe is.

— **Szilveszter.** A nagybecskereki közönség ugyancsak vígan ülte meg az év utolsó napját. Hangos volt ez éjjel Becskerek a jókedvűek zajától s mintha ennek a jókedvűnek felcsapó áradatában az elmúlt esztendő nehéz bajait, szomorúságait temették volna el s egy szebb jövő reményességének szövétnekét gyújtotta volna fel a csapongó, édes mámor. Az új év első napjába még belenyulik a szilveszter este mámor, de azután folyik tovább az élet egyhangú küzdelme és megkezdődik az új esztendő munkája. Négy egyesület rendezett igen vig estét és pedig a kaszinó helyiségében a Zenekedvelők egyesülete, a Korona-szállóban a Kereskedőifjak egyesülete, az Ellmer-féle vendéglőben a Munkásképző-

egyesület és a Schaffer-féle vendéglőben a Polgári dalegylet. Mind a négy helyen nagyszámu közönség mulatott, dacára annak, hogy igen sok helyen tartották családi körben az estét.

— **Népszerű tanítónő.** Mária Paula iskola-nővér, ki jelenleg a temesvári zárdában folytatja áldásos működését, szép kitüntetésben részesült ismét a becskerekiek részéről. Ugyanis volt tanítványai, miután nem kereshették fel személyesen, újév napján egy remek díszművet küldtek szeretett tanítónőjüknek, melybe több mint 200-an írták be nevüket és ezton kívántak boldog újévet a felejthetetlen, köztiszteltetben álló apácának.

— **Nincs többé adóhivatal.** Már mint hogy megszűnik a cím „adóhivatal”, egyebekben pedig a régi marad ez az intézmény. Abból az alkalomból, hogy a vármegyék 1903. évi január 1-től kezdve megszűnnek vagyont és pénzt kezelni, a törvény megszünteti a kir. adóhivatal elnevezését és helyette a magy. kir. állampénztár címmel látja el a kir. adóhivatalokat. A pénzügyminiszter azonban körendeletet intézett a kir. pénzügyigazgatósághoz, hogy a törvény ezen intézkedését 1903. évi január 1-én még nem lépteti életbe, vagyis a magy. kir. adóhivatalok egyelőre tovább is viselik a régi címet.

— **Ifjusági egyesület Német-Écskán.** Klein István áll. el. népiskolai igazgató-tanító buzdítása folytán Német-Écskán ifjusági egyesület alakult, mely működését már meg is kezdte.

— **Szerkesztőváltás.** A „Nagybecskereki Hírlap” főszerkesztője és kiadótulajdonosa január 1-től fogva Sándor Mihály nagybecskereki ügyvéd.

— **Iparosok táncestélye.** Folyó hó 10-én a kaszinó összes termeiben az iparosok táncestélyt rendeznek, melynek tiszta jövedelme az alakulóban levő iparos-egyesület berendezésére fordítatik. Családjegy 4 korona, személyjegy 2 korona. A rendezőség kéri a hölgyeket, hogy egyszerű toilethen sziveskedjenek megjelenni.

— **A tankötelesek összeírása.** A közoktatási miniszter leiratot intézett a törvényhatóságok közigazgatási bizottságaihoz az ovodai és tankötelesek ezentuli összeírása tárgyában. 1892. és 95. évi összes rendeleteit hatályon kívül helyezi a miniszter és mellékelten megküldi az ovoda- és tankötelesek jövőben való számbavételére, fölügyeletére és összeírására vonatkozó új utasításait, amelyeket a belügy- és kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg állapított meg. Különösen figyelmeztetendők az összeírók arra, hogy mindenkor a szülők és a gyermek egyéb gondviselőinek lakhelyét amazoknál pedig a munkaadók lakhelyét kell tekintetbe venni. Iparos- vagy kereskedő-tanoncnál a munkaadó lakhelye legyen mérvadó. Külön intézkedik, akik valótlan adatokat vallanak be, szigoruan megbüntessenek. A miniszter fölemlíti, hogy ezen utasításának egyik előnye az, hogy a kir. tanfelügyelők ügyköréből az óvó- és tankötelesek összeírása és nyilvántartására való fölügyelet és vezetés kivételük és a központi statisztikai hivatal hatáskörébe tételük át. Tehát már a jövő évi statisztika a tanfelügyelők igénybevétele nélkül a statisztika hivatalnál fog történni. Az összeíráshoz szükséges nyomtatványokat díj nélkül adja a miniszter a városnak és ezt a statisztikai hivatal fogja leküldeni a városnak. Megjegyzi végül a miniszter, hogy a gazd. iskolai rendtartás ügyében kelt rendeletét ezen mostani utasítás nem érinti. Fölvívja a közigazgatási bizottságokat, hogy egy hónap lefolyása alatt nyilatkozzanak arról, hogy amennyiben különös viszonyokra való tekintettel, a jelen rendeletet megállapított alkalmazása nehézségbe ütköznék, esetleg külön rendeletet kérjenek. Ha e kérelmet január 1-éig nem juttatják el a miniszterhez, a rendelet érvénybe lép.

— **Új hitelszövetkezet a vármegyében.** Mult évi december hó 28-án alakult meg az ernest-házai gazdasági hitelszövetkezet, az alapszabálytervezetet 98 tag irta alá, akik összesen 168 üzlet-részt jegyeztek, — az igazgatóságba Endresz Jakab, Guth Antal, Lázár József, Neuszsz Péter, Graefer Mihály és Mangi Péter, a felügyelő-bizottságba Czapan István, Karp Péter, Schág János és Mollang Miklós választották meg szó többséggel, pénztárnoknak Peklály Mór és könyvelőnek Mathész János választott meg.

— **Járványos betegségek.** Pancsováról jelentik: Városunkban a kanyaró betegek száma egyre nő. Mostanáig 28 kanyaró beteg, 1 difteritisz és 1 vörheny eset van bejelentve. — Az egészségügyi hatóság a felsővárosi áll. elemi iskola I. és II. osztályát, valamint a felsővárosi ovodákat 14 napra bezáratta, mely idő alatt ezen iskolahelyiségek dezinficiáltak.

— **A kézbesítés új rendje.** A kézbesítésre vonatkozó 1901. évi XX. törvénycikk a mai nappal lép érvénybe. Ezentul az összes közigazgatási hatóságok, hivatalok és közegyek részéről magánfelekhez intézett hivatalos iratok kézbesítése rendszerint postai uton történik. A hatóságokat megillető portómentesség ezentul a helyi forgalomra is kiterjed. A hatósági iratok (határozás, idézés, értesítés) még akkor is posta útján kézbe-

síttetnek, ha a felek más hatóság (vármegye, város, járás) területén laknak. A megmagyarázást igénylő, valamint a kényszer kézbesítéseket a sz. kir. és törvényhatósági városokban a bejelentési hivatalok, egyebütt a rendőrkapitányságok, illetve községi elöljáróságok teljesítik.

— **Nem lesz III. osztály a gyorsvonatoknál.** A zónának január 1-én a háromszáz kilométer meghaladó utvonalakra bekövetkező fölemelésével kapcsolatosan a budapesti lapok azt írták, hogy ezentul a magyarországi gyorsvonatok mellé is csatolnak III. osztályú kocsikat, ami jelentékenyen olcsóbbá tenné az utazó közönség egy nagy rétegére az utazást. Most arról értesülünk, hogy a máv. igazgatósága nem tervezi ez újítást, mely bizonyára lezállította volna a II. osztályú utasoknak számát és így az államvasutak jövedelmét, hanem miként eddig, a gyorsvonatokon a jövőben is csak I. és II. osztályu helyek lesznek.

Irodalom és művészet.

* **Zsiross—Kürschner hangverseny.** Városunk két fiatal zeneművésze, mint említettük, január hó 5-én a „Koronaszálló” disztermében hangversenyt rendez. A két derék művész most fáradozik a műsor összeállításán. A közönség előreláthatólag szép számban fogja fölkeresni a nagytehetségű két zenész hangversenyét, kik szép tehetségükkel már annyi kellemes órát szereztek a becskerekieknek.

* **Az eszlaki vöradvéről** szóló két kötetes óriási feltűnést keltő munkájával most készült el Eötvös Károly. E nagy szenzációt keltő művet, melynek bolti ára 12 korona, januárban teljesen ingyen kapja meg mindenki, aki most előfizet az „Egyetértés”-re (IV., Vármegye-utca 11.). Előfizetési ár: évnegyedre 10 korona, egy óra 3 korona 60 fillér.

TÁVIRATOK.

Miniszterelnök és ujságírók.

Budapest, január 2. (A „Torontál” ered. táv.) A kiegyezési tárgyalások alatt Bécsben volt ujságírók ma Széll Kálmán miniszterelnöknél tisztelegtek, ki igen szívélyesen fogadta a sajtó munkásait, válaszában kiemelve, hogy az ujságírókat mindig munkatársainak tekintette és ezuttal is közöni támogatásukat. Érdekes pszichologiai megfigyelésnek tartja az ujságírók azon örömet, mely akkor nyilvánult, mikor tudatta velük, hogy a kiegyezés meg van kötve. Ez valóban a közvélemény megnyilatkozása volt! (Zajos éljenzés.)

Bartók Lajos temetése.

Budapest, január 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az elhunyt költőt ma délután 3 órakor temették az irói-és művészvilág élénk részvéte mellett.

A szász király betegsége.

Budapest, január 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Drezdából jelentik, a király betegsége az éjjel válságosra fordult. A király hajnali fél 3 órakor magához kéréte udvari papját, kinek meggyónt és megáldozott. A király betegségéből kifolyólag kétszer volt udvari tanácskozás.

A patriárka betegsége.

Budapest, január 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Ujvidékről sürgönyzik: Brankovics szerb patriárkát szélhűdés érte. Állapota veszélyes.

Kivándorlók.

Budapest, január 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Fiuméből jelentik: A szomszédos vármegyéből és a közelben fekvő isztriai szigetekről minduntalan kisebb-nagyobb kivándorló csapat kél utra. Tegnap este is harmincöt kivándorlónak vizsgálták meg utlevelét, azonban néhányat visszatartottak, mert utlevelük nem volt rendben. A kivándorlók egy része az Egyesült Államokba, más része pedig Kanadába megy.

Árad a Duna.

Budapest, január 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bajáról sürgönyzik: Bajától Titelig a Duna zajlik. Baja fölött néhány nap óta torlódás van, ami a víz rohamos növekedését vonta maga után. Az árvédelmi intézkedéseket már megtették.

Kétszeres öngyilkosság

Budapest, január 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sopronból jelentik: Levél községben Purgáthofer Lipót vasuti tisztviselő tegnap előbb menyasszonyát, utána önmagát lötte agyon. Tették oka féltékenység.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903 január 2.
A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	0.—	0.—	80	8.15
Pestvidéki uj	76	7.75	7.85	80	8.10
Bánsági uj	76	7.70	7.80	80	0.—
Bácskai uj	76	7.80	8.10	80	0.—

R o z s	uj	elsőrendű	kilós	
			70—72	6.70
Á r p a	.	másodrendű	—	6.50
		takarmány	60—67	5.85
Z a b	.	égetni való	62—64	5.65
		sőrfőzésre való	64—66	0.—
Tengeri ó	.	—	39—46	6.60
		bánsági másnemű	—	6.75
				6.85
				0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, január 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén az árak nagyrészt változatlanok. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra . . . . . 7.63—7.64
Rozs áprilisra . . . . . 6.63—6.64
Tengeri (májusra) . . . . . 5.69—5.70
Zab (áprilisra) . . . . . 6.15—6.16

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

Január 22. A „Második német-eleméri takaré- és előlegszövetkezet” közgyűlése.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1902. évi december hó 27-től 1902. évi december hó 31-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Szelgrád István és Magdolna tulajdonát képező 800 négyszögöl szőlőjét megvette Kolleth György és Cecilia 650 koronáért.

Ózv. Szeverovits Antalnén Rana tulajdonát képező 1910. ói. sz. házat elajándékozta Csizmits Antának.

Benesik György tulajdonát képező 652 négyszögöl pótszántót megvette Szávay János és Karolin 220 koronáért.

□ **Állatbetegségek.** A földmivelségi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek a legutóbbi időben:

Veszetttség:

bánlaki j. Partos 1 u.,
Nagyszentmiklósi j. Nagyteremia 1 u.
Takonykór és bőrféreg:
nagybecskereki j. Orlovát 1 u.,
törökbecsei j. Aracs 1 u.,
zsombolyai j. Grabác 1 u.,
Nagy-Kikinda v. 1 u.

Ragadós száj- és körömfájás:

csenei j. Billéd 20 u.,
pancsovai j. Dolova 1 l., 30 u., Sándoregyház 1 l.,
perjamosi j. Sárafalva 1 l.,
törökbecsei j. Melence 3 u.

Juhhimlő:

pancsovai j. Beresztóc 1 l.

Rühkór:

antalfalvai j. Jarkovác 7 u., Lajosfalva 9 u., Tomasevác 5 u.,
csenei j. Német 1 u., Öregfalva 3 u.

Sertésorbánc:

módsi j. Gyér 1 p.,
perjamosi j. Sándorfalva 1 p.

Sertésvész:

nagykikindai j. Magyar-Pádé 1 m.,
nagyszentmiklósi j. Porgány 1 m.,
zsombolyai j. Németcernya 1 p.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1903. évi január hó 2-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.40	korona
kétszeres		7.30	
rozs		6.—	
árpa		5.00	
zab		5.60	
kukorica(uj)		4.70	
repece		10.—	
széna I.		2.80	
II.		2.50	
szalma I.		1.50	
II.		1.—	
burgonya 50		4.—	
marhahús I. 1 kilogr.		—96	
II.		—88	
borjú hús		1.20	
disznó hús		1.04	
juh hús		—80	
zsir		1.40	

